

Tina LENGAR VEROVNIK*

VPRŠALNI NAGOVORI IN DRUGE BESEDILOTVORNE STRATEGIJE V INTERVJUJIH NA RADIU IN V PODKASTU: SREDSTVO ŽANRA ALI ZNAK KONVERZACIONALIZACIJE?***1

Povzetek. V članku je analizirana pogostnost intervjujskih nagovorov, kot jih je tipološko opredelil Korošec (1998), v štirih oddajah z radijskimi intervjuji in štirih podkastih z istimi gosti. Poleg tega so v analizo pritegnjene še nekatere druge besedilotvorne strategije, kot so oporni signali in zamenjave vlog. Za novinarski intervju kot žanr je predvidena visoko institucionalizirana oblika enosmernega dvogovora, ki se je v radijskih intervjujih kot taka tudi večinsko realizirala. V podkastih pa se govor zaradi drugačnih produkcijskih praks in načinov poslušanja bolj približuje značilnostim zasebnih diskurzov, kar se je pokazalo tudi v izbiri intervjujskih nagovorov in drugih besedilotvornih strategij v analiziranem gradivu.

Ključni pojmi: *intervju, intervjujski nagovor, radio, podkast, vsakdanji govor*

237

Uvod

Tradicionalni radio je v zadnjih dveh desetletjih doživel mnoge spremembe, ki so zlasti posledica tehnološkega razvoja, pa tudi drugačnih produkcijskih praks in spremenjenih medijskih navad občinstev. Radijske postaje že dolgo ne ustvarjajo več le linearno oddajanega programa, temveč ob tem še večpredstavnostne (multimedijske) vsebine na različnih digitalnih platformah. S tem vzpostavljajo bodisi različne naracije ali pa eno samo neprekinjeno naracijo, ki je na voljo v več oblikah, v večini primerov prekrivnih s tistimi, ki so značilne za participacijo poslušalcev (Cordeiro, 2012). Vse te spremembe so omogočile tudi nastanek nove avdio oblike, podkasta, ki ima z linearnim radiem marsikaj presečnega, a je med njima tudi dovolj razlik,

* Dr. Tina Lengar Verovnik, docentka, Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani, Slovenija; znanstvena sodelavka, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramoviša, ZRC SAZU, Slovenija.

** Izvirni znanstveni članek.

DOI: 10.51936/tip.60.2.237

¹ Članek je nastal v okviru programa P6-0215 Slovenski jezik – bazične, kontrastivne in aplikativne raziskave, ki ga financira ARRS.

da ju raziskovalci (npr. Berry, 2016; Whipple idr., 2023) danes dojemajo kot samostojni medijski pojavnosti. Podkasti so med drugim v ospredje postavili nekatere avdio formate in pristope, ki jih je radio vedno bolj zapostavljal (zlasti reportažne in pripovedne), nekatere žanre so vzpostavili na novo, nekatere zgolj nekoliko preoblikovali. Med slednje zagotovo sodi intervju, ki je eden od žanrov znotraj pogovornega formata podkastov (Rime, 2022).

Struktura radijskih intervjujev in govorne vloge v njih so žanrsko pogojeni. Novinar, ki mu tak status podeljuje medijska institucija, je pobudnik in organizator pogovora ter se nanj tudi ustrezno pripravi. Vendar pri tem ne gre za oblikovanje rigidnega in docela vnaprej domišljenega scenarija, temveč za začetanje tematskega okvira, pristopa, odnosa do sogovorca in tudi za obvladovanje načel tvorjenja intervjujskega dvogovora. Med ta načela sodi tudi obvladovanje različnih besedilotvornih strategij, od katerih so med najpomembnejšimi možnosti, ki jih ima novinar na voljo pri zastavljanju vprašanj oziroma oblikovanju iztočnic. Korošec jim pravi intervjujski nagovori; tipe nagovorov, ki jih je predstavil v Korošec (1989) in nekoliko nadgradil v Korošec (1998: 245–279), je prepoznal tako v pisnih (časopisnih) kot govornih (radijskih in televizijskih) intervjujih.

Predvidevamo lahko, da se enaki vprašalni nagovori pojavljajo tudi v intervjujih v podkastu, vendar v drugačnem razmerju kot v primerljivih intervjujih na radiu. Govor v podkastih se namreč veliko bolj približuje vsakdanji konverzaciji kot govor na radiu (Whipple idr., 2023), saj ustvarjalci podkastov svoje poslušalce nagovarjajo še v veliko bolj intimni sferi kot radio (največkrat prek slušalk, ki poslušalcu omogočajo tudi mobilno zasebnost) ter z njimi vzpostavljajo bolj neposreden in intenziven stik (poslušalci jih poslušajo aktivno in pozorno, medtem ko je radio pogosteje zvočna kulisa za druga opravila). Pogostejši od dvogovorov intervjujskega tipa so v podkastih taki, ki se bolj neposredno približujejo vsakdanji dvogovornosti, pri kateri se sogovorca izmenjujeta v vlogah vpraševalca in odgovarjalca. A pojavljajo se tudi dvogovori, ki jih lahko opredelimo kot intervjuje; nena zadnje poslušalci podkaste prepoznavajo (tudi) kot obliko novinarstva oziroma vsaj verodostojne izmenjave informacij (Whipple idr., 2023).

V članku analiziram po štiri intervjuje iz oddaje Sopotnica (Val 202, avtorica Danila Hradil Kupljen) in iz podkasta Apparatus pogovori (avtor Anže Tomič), v obojih z istimi gosti.² S primerjalno analizo preverjam, ali se pri izboru in pogostnosti vprašalnih nagovorov kažejo razlike, ki bi lahko bile posledica večjega približevanja značilnostim vsakodnevnega (zasebnega) pogovarjanja v podkastih. Obenem pa sem pozorna tudi na prisotnost oz.

² *Idealno bi seveda bilo, če bi lahko primerjala intervjuje istega avtorja oz. avtorice na radiu in v podkastu, vendar tovrstnega gradiva v času priprave članka ni bilo na voljo. Izbrana oddaja in podkast pa imata kljub temu dovolj stičnih točk: prinašata osebne intervjuje, pri izbranih štirih gostih obravnava enake teme, njuna ustvarjalca pa oba delujeta (tudi) na javnem radiu.*

odsotnost drugih besedilotvornih strategij novinarke oz. novinarja, ki so prav tako lahko odsev vsakodnevnih govornih praks, in sicer zlasti oporne signale, zamenjane vloge in govor o sebi.

Intervju kot novinarski žanr

Novinarski intervju je dvogovor, ki se ustvarja z vnaprej dogovorjenim pogovorom med novinarjem in drugimi udeleženci, ki so med pogovorom (razen ko gre za telefonski intervju ali intervju prek spletnih aplikacij) tudi v neposrednem stiku. Korošec (1998: 251) dvogovor opredeljuje kot prvinsko obliko človekove jezikovne dejavnosti med (navadno) dvema oseba, pri kateri prepozna dva osnovna tipa: enosmerni dvogovor, kjer samo ena oseba izraža spodbude, in obojesmerni dvogovor, kjer je vloga spodbujevalca izmenična. Za intervjujski dvogovor je značilna prva situacija.

Pri novinarskem intervjuju gre v prvi vrsti za pogovor med oseba/osebami za javnost (Korošec, 1998: 252). Tudi v izhodišče priprave na intervju avtorji (npr. Von la Roche in Buchholz, 2004; Barnard, 2000) postavljajo dejstvo, da novinar sprašuje (sogovorec pa odgovarja) za poslušalca. Preden se loti priprave, si mora novinar zastaviti vsebinske cilje oziroma opredeliti namen intervjuja, ki je tesno povezan s tipom intervjuja. Temu sledi priprava, ki nujno zajema zasnovo intervjuja – ta ne pomeni le določitve ključnih vprašanj, temveč poskuša v predvidenem poteku intervjuja novinar z vrstnim redom vprašanj (spodbud) vzpostaviti najustreznejšo strategijo za dosego zastavljenih vsebinskih ciljev. To predvideva tudi novinarjevo dobro poznavanje načinov zastavljanja vprašanj oziroma oblikovanj nagovorov. Korošec (1998: 257ff) v slovenskih časopisnih intervjujih razpozna deset vrst intervjujskih nagovorov (vsi se po avtorjevih navedbah pojavljajo tudi v govornih intervjujih): vprašalni nagovor, vprašalno-pripovedni nagovor, nagovorno trditev, dvodelni nagovor, enodelni nagovor, velelni nagovor, nagovorni poseg, nagovorni privzem, nagovorno ponovitev in nagovorni izpust (podrobnejša opredelitev v nadaljevanju).

Značilnosti govornega intervjuja

Pragmatika tvorjenja novinarskega dvogovora na radiu je bistveno drugačna kot pri tvorjenju pisnih novinarskih intervjujskih besedil. Za razliko od pisnih besedil naslovnik nima pregleda nad jezikovnim sporočilom kot celoto – novinar mora zato besedilo smiselno graditi in členiti v skladu z načeli kohezije in koherence kot konstitutivnih načel oblikovanja besedil, pri tem pa v skladu z načelom situacijskosti naslovnika tudi ves čas opozarjati na to, kar je (časovno in vsebinsko gledano) že bilo, ter na to, kar sledi (načela besedilnosti povzemam po de Beaugrande in Dressler, 1992).

Ne sme ga tudi preobremeniti s podatki, temveč jih mora podati čim bolj postopno in v mediju prilagojeni obliki, pri čemer se drži načela linearnosti (za razliko od pisanja, ki omogoča tudi drugačno branje in zato drugačno gradnjo besedilnega sveta).

Govor v medijih je veliko bolj kompleksen kot pri vsakdanjem komuniciranju, kljub pogosto drugačnemu vtisu nikoli ne gre za neposreden prenos zasebnih govornih praks v javni položaj, temveč so te zgolj izhodišče za oblikovanje medijsko učinkovitega govora, ki pa je v svojem bistvu nastop, performans (Tolson, 2006). Podrobnejše raziskave posameznih medijskih govornih diskurzov so odkrile, da medijski govor sicer res prevzema prvine iz zasebnih neformalnih žanrov, vendar jih govorci nato prilagodijo instituciji in z njimi tudi manipulirajo v skladu s konkretno govorno situacijo (Goffman, 1995). Tudi vsi radijski novinarski dvogovorni žanri so vsakdanjim pogovorom podobni zgolj po obliki, torej po tem, da so oboji oblikovani v sekvencah izmenjujočega se govora udeležencev. V primerjavi z zasebnimi konverzacijskimi oblikami pa so v medijskih oblikah odgovori intervjuvanih oseb v povprečju neprimerljivo daljši, od njih se pričakuje, da o temah pogovora podajajo poglobljena mnenja, in sicer ne zgolj neposrednemu sogovorncu, temveč tudi oziroma predvsem fizično neprisotnim poslušalcem. Novinar pa se mora po drugi strani zavedati in s svojim govornim ravnanjem tudi kazati, da je glavna oseba v intervjuju njegov sogovorec. To pomeni, da se mora v nagovorih samoomejevati ter iz njih izključevati komentarje, mnenja, lastne vrednostne sodbe in podobno.

Vse naštetu velja za intervjuje v tradicionalnih govornih medijih, ki so vpeti v širšo programsko shemo in sledijo vnaprej začrtani uredniški politiki medija. Podkasti pa delujejo po drugačnih principih, ki jih bom – primerjalno z radiem – predstavila v naslednjem poglavju, saj predvidevam, da nekatere značilnosti bistveno vplivajo tudi na strukturo vprašalnih nagovorov in na izbiro drugih besedilotvornih strategij v intervjujih v podkastu.

Podobnosti in razlike med (linearnim) radiem in podkasti

Radio je danes težko enoznačno opredeliti, saj postaja vedno bolj medij večplastnih interaktivnih praks (Cordeiro, 2012). Berry (2016) ga označuje s prisposodbo evolucijske živali, ki se prilagaja svetu okoli sebe, Tacchi (2000) pa pravi, da je radio to, kar šele zgodovina pove, da je v nekem obdobju (bil). Ravno zaradi tega so podkaste sprva mnogi razumeli zgolj kot stopnjo v tehnološkem razvoju radia. Čeprav nekateri podkasti še vedno nastajajo v domeni radijskih postaj³ in so tudi nekateri neinstitucionalni podkasti zelo

³ V tem članku z izrazom podkast poimenujem zgolj audio oblike, ki že nastajajo kot podkasti. Mnoge radijske postaje namreč svoje oddaje oz. prispevke, ki sicer nastanejo z oddajanjem v živo ali pa (čeprav

radijski, pa se v splošnem z radiem vedno bolj razhajajo v smislu strukture občinstev, po tehnologijah in platformah za razširjanje ter v produkcijskem smislu (Berry, 2016). Za razliko od radia jih je kljub njihovi izjemni raznolikosti (v smislu vsebine, oblik, tehnične (ne)dovršenosti, jezikovne podobe, občinstev ipd.) mogoče opredeliti precej bolj enoznačno. Rime (2022) podkast na primer definira kot epizodno govorno vsebino, ki se prenaša prek interneta in jo je mogoče prenesti na napravo ali jo poslušati pretočno, ki jo je mogoče predvajati kjerkoli in kadarkoli ter jo lahko ustvari vsak, ki to želi. Čeprav je, kot že zapisano, radio danes mnogoznačna pojavnost, pa se bom v nadaljevanju omejila na linearno predvajan radijski program ter predstavila nekatere ključne razlike in podobnosti v primerjavi s podkasti.

Tako radio kot podkast sta primarno avdio medija (čeprav so vedno bolj popularni tudi video podkasti). Za radio velja, da je skupek govora in drugih zvokov oziroma njegov program najbolj tipično sestavljajo govorne vsebine, glasba in oglasi (katera od teh prvin lahko – odvisno od tipa programa – tudi umanjka). Podkasti pa temeljijo zgolj in samo na govoru, ki je za razliko od radia vedno posnet vnaprej.⁴ Linearno predvajanje radijskih programov pomeni vnaprejšnje oblikovanje programske sheme, ki določa tudi strukturo in dolžino posameznih programskih delov; omejitve, ki je pri podkastih ni. Z vidika poslušalca pa linearnost pomeni, da lahko v radijski program vstopi na katerikoli točki, vendar je pri tem prepuščen trenutni ponudbi. Ker je radio zelo pogosto (podkast pa izjemno redko) zgolj zvočno ozadje za druge dejavnosti (Crisell, 1994), je aktivno ali dolgotrajno iskanje vsebin, ki bi v točno določenem trenutku poslušalcu ustrezale, pri radiu manj verjetno. Pri podkastih pa je ravno način, kako jih občinstva uporabljajo, ključen: še preden jih poiščejo, morajo sprejeti vrsto odločitev, in sicer o tem, česa si v podkastu želijo, pa tudi kje in kdaj (Berry, 2016). Drugačen je tudi način poslušanja, saj ob njih navadno ne počnejo ničesar drugega, temveč posvečajo vso pozornost vsebini, zato jih vedno poslušajo od začetka (torej ne vstopajo vanje kjerkoli, kot je značilno za radio). Vsebine pogosto temeljijo na prvoosebni pripovedih, pogovorih, osebnih izkušnjah, anekdotah – zanimanje za osebne zgodbe in vsakdanje glasove pa podkaste družijo s tradicionalnim radiem (Edmond, 2014). Oba medija sta tudi izrazito intimna. A če radio vstopa v intimnost naših domačih prostorov ter osebnih in družinskih rutin (s podaljškomo domačega prostora v osebne

posnete) vsaj s primarno intenco linearnega predvajanja, kasneje objavijo tudi kot podkaste. V tem so sorodni spletno arhiviranim oddajam in prispevkom oz. z njimi pogosto prekrivni; razlika je predvsem v mestu objave oz. načinu dostopanja do njih. Seveda pa lahko tudi radijske postaje poleg linearno objavljanih vsebin pripravljajo take, ki jih objavljajo zgolj kot podkaste (npr. Evolucija užitka, Radio Prvi).

⁴ *Tudi radijski program ne poteka vedno v živo, a za razliko od podkastov radijski govorniki tudi pri posnetem govoru v ospredje postavljajo koncept živosti (tj. trud, da bi poslušalec kljub temu dobil vtis časovne prisotnosti).*

avtomobile) (Winocur, 2005), vstopa podkast v intimo posameznikovega osebnega prostora. Sienkiewicz in Jaramillo (2019) ga označujeta kot medij ušesnih slušalk, te pa omogočajo individualno poslušanje in ohranjanje intimne tega početja tudi ob posameznikovi mobilnosti.

Govor v podkastih

Dejstvo, da občinstva poslušanju podkastov aktivno namenjajo svoj čas in pozornost ter da posamezniki to počnejo individualno v svoji intimi, vpliva tudi na odnos med ustvarjalcem podkasta in njegovimi naslovniki, posledično pa tudi na govorno vedenje ustvarjalca. Ta govori bolj neposredno svojim poslušalcem, kot lahko govori radijski govorec, največkrat tudi bolj pogovorno; podkasti namreč pogosto ustvarjajo skupnosti, ki so medsebojno povezane še prek družbenih omrežij in so interesno bolj homogene, številčno pa manjše kot pri radijskih občinstvih (Whipple idr., 2023). V vlogi ustvarjalcev podkastov se vedno pogosteje znajdejo običajni posamezniki brez posebnega medijskega ali tehničnega znanja, ki podkaste ustvarjajo v domačem okolju in vanje vnašajo svoj vsakodnevni diskurz. Prenos zasebnih govornih praks v medije sicer ni nov pojav, a podkasti se zdijo v tem bližje participativnim medijem, kakršna so družbena omrežja, kot radiu: so torej eno od mest, na katerih se zasebna, običajna življenja in zanje značilen govor rekonstruirajo v javnem mediju (Jarrett, 2009). Raznolikost podkastov in govora v njih sicer onemogoča enostavno označitev, a že odsotnost institucionalnega okvira, ki radijske ustvarjalce avtorizira kot govorce, pomeni odprte možnosti za neinstitucionalne oblike govora, ki izvirajo iz vsakdanjih jezikovnih izkušenj. Jarrett (2009) ugotavlja, da gre v podkastih, ki jih je sam proučeval, za zapleteno prepletanje vsakdanje pogovornosti in institucionalnih oblik, značilnih za tradicionalne govorne medije. Podkast kot oblika torej ne mobilizira nujno diskurza vsakdana, zagotovo pa neformalen, pogovorni stil voditeljev – kadar je uporabljen – privablja občinstvo (Schlütz in Hedder, 2022).

Gradivo in metoda dela

Za analizo sem izbrala štiri oddaje Sopotnica (Val 202) in štiri epizode podkasta Apparatus pogovori, v katerih sta novinarka in novinar intervjuvala iste goste. Izbrala sem jih glede na tematike, saj sem predvidevala, da bodo te vplivale na odnos med sogovorcema in na odnos novinarke oz. novinarja do vsebine, s tem pa tudi na izbiro in pogostnost intervjujskih nagovorov ter drugih besedilotvornih pojavov. Gostje so bili: Matevž Šalehar – Hamo (zabavna glasba, kulinarika), Tilen Artač (klasična glasba, imitatorstvo), Lenart J. Kučić (novinarstvo, novi mediji), Barbara Rajgelj (pravo, aktivizem).

Pri vsakem intervjuju sem poslušala prvih 33 minut (kolikor je obsegal najkrajši izmed intervjujev) in najprej nagovore v njih klasificirala skladno s Koroščevo tipologijo.

V Korošec (1989) je bilo opredeljenih devet vrst vprašalnih nagovorov, v Korošec (1998) je bil dodan še deseti, opisi so bili ponekod razširjeni, dodani so bili nekateri zgledi. V nadaljevanju na kratko povzemam vseh deset tipov po novejšem viru, zgledi so prav tako od tam. 1) Vprašalni nagovor (prej nagovorna vprašalna poved) je najobičajnejša vrsta nagovora; najpogostejše so prave nerazmišljalne dopolnjevalne vprašalne povedi (*Koliko stane ta knjiga?*) in odločevalne vprašalne povedi (*Ali si prinesel knjigo?*). 2) Vprašalno-pripovedni nagovor je vprašanje v obliki pripovedne stavčne ali nestavčne povedi, v govoru pa z vprašalno intonacijo (*Temu se niste mogli izogniti?*). 3) Nagovorna trditev je trdilni nagovor, ki ga vpraševalec lahko uporabil kot variantno možnost, da ne bi odgovarjalca preveč »oblegal« s samimi vprašanji (*B konča repliko o uvozu/ A: Izvoz je v tem času naraščal zelo počasi.*). 4) Dvodelni nagovor je sestavljen iz pristopa (priprave, širše utemeljitve ali naznačitve smeri odgovora) in iz njega izhajajoče nagovorne izpeljave (*Pravijo, da je Avstrija neobvladljiva. Ji je težko vladati?*). 5) Enodelni nagovor je nagovorni pristop brez izpeljave, torej brez končnega vprašanja. V njem vpraševalec poda dodatno, dopolnilno misel (*Kar zadeva samoupravno zavesi ljudi, ste pred dvema mesecema v Splitu tudi rekli, da ne bi smeli dovoliti, da bo breme boja za stabilizacijo padlo samo na delovne ljudi v delovnem razmerju.*). 6) Veledni nagovor je nagovor v obliki veledne povedi (*Opišite, prosim, Vranitzkega kot človeka.*). Če veledniku sledi vprašalna poved, to ni veledni nagovor. 7) Nagovorni poseg je praviloma nestavčna poved, s katero novinar zaradi različnih razlogov prekine odgovarjalca med njegovim odgovarjanjem (pomoč pri ubesedovanju, dopolnitev ipd.). 8) Nagovorni privzem: vpraševalec »prestreže« jedro besede odgovarjalčeve replike, ta pa jo s pritrjevanjem potrdi kot svojo (*B: ... namreč ploskev, kakršna je recimo sfera, to je površina krogle, ali pa torus, to je površina ... A: Svitka? B: Da, polnega svitka ali polnega torusa.*). 9) Nagovorna ponovitev je dobesedna ponovitev, navedek manjšega dela odgovora (*B: To da, ampak to bolj naključno. A: Naključno?*). 10) Nagovorni izpust je skrajno reducirana funkcija nagovorne ponovitve, njena ničta varianta. (Zapisovalec besedila lahko zaznamuje mesto v sosledju nagovornih sekvenc, kjer je obmolnil, s tremi pikami, vprašajem.)

Obenem sem ob poslušanju beležila še prisotnost nekaterih drugih besedilotvornih pojavov v intervjujih, in sicer sem opazovala: 1) pogostnost in vrsto opornih signalov; 2) zamenjave vlog; 3) sekvence, v katerih je spraševalka oz. spraševalec govoril o sebi; 4) metapogovore, tj. sekvence, ki vsebinsko ne sodijo k primarnemu diskurzu intervjuja, temveč ga zgolj spremljajo.

Z analizo obojega – izbora in pogostnosti vprašalnih nagovorov ter drugih besedilotvornih strategij – sem poskusila odgovoriti na naslednje raziskovalno vprašanje:

Ali se v intervjujih v podkastu glede na intervjuje na radiu pri izbiri intervjujskih nagovorov in drugih besedilotvornih strategij potrjujejo razlike, ki so v podkastih na splošno posledica večjega približevanja značilnostim zasebnih dvogovornih diskurzov kot v linearnem radijskem programu?

Skladno z značilnostmi zasebnih dvogovornih diskurzov pričakujem, da se bo večja konverzacionalizacija pri intervjujskih nagovorih pokazala s pogostejšo izbiro nagovornih privzemov, nagovornih posegov in nagovornih ponovitev; torej nagovorov, ki v zasebnih situacijah tipično pomagajo organizirati govorni diskurz (manj pa prispevajo k vsebini). Pri drugih besedilotvornih prvinah pa so pričakovani pogostejši in za zasebni govor značilni oporni signali, zamenjave vlog ter govor o sebi, ne pa tudi metapogovorne sekvence.

Rezultati

Zaradi večje preglednosti bom v tem in naslednjem poglavju imena obeh novinarjev in njunih gostov zapisovala s kraticami: Danila Hradil Kupljen = DHK, Anže Tomić = AT; Matevž Šalehar – Hamo = MŠH, Tilen Artač = TA, Lenart J. Kučič = LJK, Barbara Rajgelj = BR.

Število in deleži posameznih vrst vprašalnih nagovorov glede na novinarjo/novinarja in sogovorca/sogovorko so prikazani v tabeli 1. Največje skupno število je pri vprašalnih nagovorih, ki so bili najpogostejši v vseh analiziranih intervjujih, razen v dveh podkastih (intervjujih z MŠH in LJK). Najredkeje, le enkrat, je bil uporabljen veledni nagovor, zelo redki so bili še nagovorni izpusti (dva) in nagovorne ponovitve (trije). V vseh podkastih so vsaj 20-odstotni delež predstavljali nagovorni posegi, v radijskih intervjujih so predstavljali največ 13%. Nagovorni posegi, pa tudi nagovorni privzemi, nagovorne ponovitve in nagovorni izpusti imajo pogosteje zgolj usmerjalno, kohezivno ali pragmatično vlogo. Izmed intervjujskih nagovorov, ki so izrazito vsebinski, pa so se v radijskih intervjujih najpogosteje pojavljale nagovorne trditve in dvodelni nagovori, v podkastu pa enodelni nagovori in dvodelni nagovori, medtem ko vprašalno-pripovednih nagovorov v podkastih skorajda ni bilo, v radijskih intervjujih pa so bili v povprečju srednje pogosti.

Tabela 1: VPRAŠALNI NAGOVORI V INTERVJUJIH (DELEŽ IN ŠTEVILO)

Oddaja oz. podkast	Sopotnica z MHŠ	Apparatus z MHŠ	Sopotnica s TA	Apparatus s TA	Sopotnica z LJK	Apparatus z LJK	Sopotnica z BR	Apparatus z BR	Skupaj (število)
1. Vprašalni nagovor	37 % (29)	14 % (10)	45 % (40)	27 % (14)	25,5 % (14)	16 % (4)	42 % (22)	28 % (7)	140
2. Vprašalno-pripovedni nagovor	10 % (8)	1 % (1)	15 % (13)	2 % (1)	7 % (4)	0 % (0)	13 % (7)	0 % (0)	34
3. Nagovorna trditev	19 % (15)	9 % (6)	15 % (13)	8 % (4)	16,5 % (9)	8 % (2)	10 % (5)	4 % (1)	55
4. Dvodelni nagovor	2,5 % (2)	6 % (4)	5,5 % (5)	15 % (8)	22 % (12)	16 % (4)	13 % (7)	24 % (6)	48
5. Enodelni nagovor	7,5 % (6)	20 % (14)	1 % (1)	10 % (5)	9 % (5)	24 % (6)	8 % (4)	20 % (5)	46
6. Velelni nagovor	0 % (0)	1 % (1)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	1
7. Nagovorni poseg	13 % (10)	39 % (27)	7,5 % (7)	25 % (13)	13 % (7)	20 % (5)	8 % (4)	20 % (5)	78
8. Nagovorni privzem	9 % (7)	9 % (6)	10 % (9)	11 % (6)	7 % (4)	16 % (4)	6 % (3)	4 % (1)	40
9. Nagovorna ponovitev	1 % (1)	1 % (1)	0 % (0)	2 % (1)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	3
10. Nagovorni izpust	1 % (1)	0 % (0)	1 % (1)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	2
Skupaj (število)	79	70	89	52	55	25	52	25	

Vir: Lastni prikaz.

Pri vprašalnih nagovorih je bila tudi raznolikost največja, tako po tipih vprašalnih povedi kot po njihovi dolžini – od zelo kratkih, npr. *DHK: Res?*, do zelo kompleksnih, sestavljenih tudi iz več vprašalnih povedi, npr. *DHK: Tilen, koliko časa potrebuješ, da lahko nekaj popolnoma oceniš inštrument? To je cela reč, ne, inštrument ni poceni, sploh če ga ima tak profesionalc kot ti, ne, to je ... da se vidva spoznata, zakomunicirata?* Intonacija končnega segmenta vprašalnih povedi, s katerimi se nagovor zaključi (ali edine, če je zgolj ena), je najpogosteje padajoča ali ravna, in sicer ne glede na to, ali gre za dopolnjevalno ali odločevalno vprašalno poved. To se sklada z ugotovitvami v Lengar Verovnik (2012), da končna intonacija v intervjujskih nagovorih ni skladna z intonacijami pri branem govoru, saj je novinarjeva replika po svoji semantični naravi skoraj vedno vprašanje. Tudi pri vprašalno-pripovednih nagovorih, kjer Korošec (1998) predvideva obvezno rastočo intonacijo (saj šele ločilo vprašaj »pretvori« povedni naklon v vprašalnega), je bila v nekaterih primerih prisotna padajoča intonacija, npr. *DHK: Skrbi vas pa to ne? Nagovornim trditvam je bil občasno pridružen diskurzni označevalec ne oz. a ne*, ki na koncu povedi zaznamuje pričakovanje potrditve (ali zavrnitve) vsebine oz. strinjanja z vsebino (Verdonik, 2007), npr. *DHK: Očitno vam je uspelo, ne. Napolnili ste Šiško takrat; AT: To je kr vreden*

neki, a ne. Čeprav so nagovorne trditve podane v povednem naklonu, *ne* oz. *a ne* vsaj nekoliko nakaže njihovo vprašalno naravo (ker gre za tipično prvino govornega diskurza, pa jih v pisnih intervjujih zapisovalci izpuščajo). Dvodelni nagovori so bili dveh vrst. Pogostejši so bili taki, ki sledijo Koroščevi opredelitvi, da novinar najprej ubesedi pristop (pripravo, širšo utemeljitev ipd.), nato sledi nagovorna izpeljava, npr. *DHK: Ampak te biografije, to te je v resnici zanimalo, zanimalo te je življenje ljudi, tistih velikih. Kaj te je pa potem vleklo, ne vem, na njihove grobove, kaj so ti pa grobovi, nagrobniki povedali?* Nekateri dvodelni nagovori pa so bili inverzni, torej najprej vprašanje, nato utemeljitev in na koncu včasih ponovljeno vprašanje (domnevam, da je pri pisnem intervjuju dosledno sledenje zaporedju pristop – izpeljava posledica pretvorbe), npr. *DHK: Pri katerem liku, Tilen ... se ti kdaj zgodi, da te odpeljejo? Pisatelji radi pravijo, ne, imam značaj lika, odločim se, da bo počel to in to, in potem me odpelje čisto nekam drugam. Z enodelnim nagovorom* po Korošču vpraševalec bodisi pojasnjuje stvari za naslovnika (ne za odgovarjalca), kadar misli, da je vsebina nagovora zapletena; pogosteje pa v njem razvije dodatno, dopolnilno misel. V podkastu so bili enodelni odgovori pogosto zelo dolgi. Največkrat so bili priložnost za to, da se je novinar pokazal kot enakovreden sogovornik, npr. *AT: Js bom tko reku ... to sm hotu rečt, da ta sistem, tko kt je pr nas postavljen, se mi zdi, da težko, težko kaj družga nardi iz človeka, no, tko js dojemam to. Velelni nagovor* je bil v celotnem gradivu en sam: *AT: Pol mi pa povej top tri stvari, k jih nardiš, by Hamo, a veš.*

Nagovorni posegi so bili zelo raznoliki, večinoma bi jih zapisovalci pri pretvorbi v pisni intervju zagotovo izpustili. Po funkciji so bili bodisi ubesedovalna ali pragmatična podpora odgovarjalcu, npr. dopolnitev z ustreznim izrazom: *LJK: ... kot je velik kasnej bil Apple s – kaj so že bli – AT: iPodi ... LJK: ... iPodi, ja;* ali pa pozitiven odziv na pravkar govornjeno: *To je zanimiv, ja.* Redko se je tudi zgodilo, da je spraševalec/ka takoj po tem, ko je začel odgovarjalec že odgovarjati, posegel/la s podvprašanjem ali dopolnitvijo že zaključenega nagovora ali med odgovarjanjem dodal/a kakšen svoj komentar, npr. *DHK: Sej to sem hotela povedat.* Značilnost nagovornega privzema, da mora odgovarjalec »potrditi«¹ jedrno besedo, ki jo namesto njega izreče spraševalec, se je pokazala tudi v mojem gradivu. Odgovarjalec je bodisi pritrdil izrečenemu (*MŠH: ... da to je tko AT: da nč ne bi blo narobe MŠH: ne, nč ne bi blo narobe ...*), ponovil izrečeno besedo (*MŠH: ... smo bluz bend samo v temu kontekstu, da zlo radi improviziramo DHK: in pripovedujete MŠH: in pripovedujemo ...*) ali zgolj nadaljeval govor (*LJK: Tehnično je blo to res težko, zarad tega ker DHK: ni bilo LJK: dost občutljivih filmov pa vsega*). Kot potrditev privzema se je pojavil tudi smeh, katerega vlogo je bilo mogoče iz okoliščin interpretirati kot nadomestilo za pritrdilnico *ja* (*TA: ... in sva rekla DHK: to je to TA: [smeh]*). Nagovorna ponovitev je bila zelo redka, npr. *DHK:*

Katerega kuharja pa ti na YouTubu spremljaš? MŠH: U, več njih. DHK: Več? Je kakšen tak, ki bi nas lahko ... Nagovorni izpust je slušno izjemno težko zaznati, saj gre za trenutek v dvogovoru, ko ostane spraševalec brez besed. Tudi oba v gradivu zabeležena izpusta v resnici nista bila tišini, temveč diskurzni označevalec oziroma smeh, pri katerih pa je bilo mogoče določiti njun pragmatični pomen oziroma vzporednici v neverbalnem vedenju, npr. MŠH: Čprav to mi je pa glih ena punca očitala, da je to moški princip, da se vračamo nazaj, da so ženske ful bolj v tukaj in zdaj. DHK: Ah [nadomestilo za dvig obrvi].

Tabela 2: DRUGI BESEDILOTVORNI POJAVI V INTERVJUJIH

Oddaja oz. podkast	Sopotnica z MŠH	Apparatus z MŠH	Sopotnica s TA	Apparatus s TA	Sopotnica z LJK	Apparatus z LJK	Sopotnica z BR	Apparatus z BR
Oporni signali	malo	srednje	veliko	veliko	srednje	veliko	malo	srednje
Zamenjava vlog	/	/	2	/	/	6	/	/
Vpraševalec/-ka o sebi	/	8	1	4	/	5	/	3
Metapogovor	8	2	7	/	2	/	4	/

Vir: Lastni prikaz.

V tabeli 2 so predstavljene pogostnosti štirih besedilotvornih pojavov, ki prav tako organizirajo ali konstituirajo dvogovor. Oporni signali so znak spraševalca, da spremlja govor gosta (lahko tudi, da se z njim strinja). Ker imajo v govoru pomembno pragmatično vlogo in pomagajo organizirati dvogovor, sem njihovo količino označila s tremi stopnjami: malo – srednje – veliko. DHK jih je v povprečju uporabljala manj pogosto kot AT; najpogosteje je uporabljala *mhm*, redkeje tudi *aha*, AT pa je najpogosteje uporabljal *ja*, redkeje *okej* in *aha*; oba sta občasno uporabila tudi *no no* ali *saj saj* v smislu 'saj sem rekel/la'. Pozorna sem bila tudi na zamenjave vlog (ko torej novinar in gost zamenjata vlogi vpraševalca in odgovarjalca) ter na dele intervjujev, v katerih vpraševalec v pogovor samoiniciativno vpelje svoje osebne izkušnje oziroma doživetja (ne pa tudi mnenje oziroma znanje, saj je to lahko sestavina enodelnih nagovorov in nagovornih trditev). V radijskih intervjujih se je to zgodilo le enkrat, v podkastu pa v vseh intervjujih. V tabeli 2 so poleg tega trojega številčno zajeti tudi primeri t.i. metapogovora – ko vpraševalec izstopi iz primarnega intervjujskega diskurza in poda informacije z neke druge ravni, ki so s pogovorom bolj ali manj tesno povezane. V podkastu se je to zgodilo le v enem intervjuju, v radijskih intervjujih pa je bilo stalnica (delno, a ne izključno zaradi podajanja informacij o gostu pred glasbenim premorom ali po njem).

Diskusija

Analizirani radijski intervjuji v veliki meri ustrezajo načelom institucionalnega medijskega dvogovora. Intervjujski nagovori, ki prevladujejo, so vsebinski. Največ je vprašalnih nagovorov, sledijo nagovorne trditve, vprašalno-pripovedni in dvodelni nagovori; v primerjavi s podkastom pa je manj enodelnih nagovorov. Manj je tudi nagovornih posegov, kar je pričakovano, saj novinarji v gostov govor skladno z normami žanra posegajo le, kadar zaznajo, da sogovorec potrebuje vsebinsko ali pragmatično podporo. Podobno vlogo imajo oporni signali, ki odgovarjalcu (in poslušalcu) nakazujejo, da spremljajo gostov govor (lahko tudi, da se z njim strinjajo). Izbira opornih signalov pri DHK – najpogostejši je bil *mhm*, sledi mu *aha* – se sklada z ugotovitvami v Lengar Verovnik (2012), da se v govoru novinarjev v dvogovornih diskurzih kot oporni signal daleč najpogosteje pojavlja *mhm*, *aha* in *ja* pa le redko. V intervjujih z MŠH in TA, kjer je bila tematika povsem ali vsaj v delu intervjuja zabavna, je bila dinamika pogovora večja, kar se kaže v skupnem številu intervjujskih nagovorov (79 oz. 89, kar sta tudi najvišji številki v vzorcu). V intervjujih s tehtnejšo vsebino, tj. z LJK in BR, pa jih je manj, kar pomeni, da so bili odgovori daljši, kar je za novinarske intervjuje tudi značilno. Več je v intervjujih z MŠH in TA tudi nagovornih privzemov, kar lahko po eni strani kaže na večjo dinamiko govornih izmenjav, po drugi strani pa je to lahko tudi znak večje konverzacionalizacije v smislu vsakdanjega govora, saj je seganje v besedo (kar nagovorni privzem dejansko je) prvina tekmovalnega govora, značilnega za spontani dvogovor. Ker se manj nagovornih privzemov pri LJK in BR pojavlja tudi v intervjujih v podkastu, pa bi lahko bila razlog za to tudi tematika – bolj kot je specializirana, manj kot je z njo torej seznanjen novinar oz. novinarka, manj je možnosti, da bi do nagovornega privzema sploh lahko prišlo.

V podkastu se vpliv tematike na strukturo dvogovora pokaže še očitneje. Vprašalni nagovori, ki so za intervjujski dvogovor najbolj prototipični, so najpogostejši le pri TA in BR. V obeh primerih gre za intervjuja o tematikah, ki jih AT manj pozna (igranje na violončelo in klasična glasba oz. pravo in aktivizem). Na drugem mestu med vsebinskimi nagovori so v obeh intervjujih dvodelni nagovori, ki novinarju omogočijo nekaj več lastnega govora, še vedno pa je v njih ključna vprašalna poved. Pri MŠH, kjer gre za zabavno tematiko, ki jo AT delno tudi поблиže pozna (kulinarika), med vsebinskimi nagovori prevladujejo enodelni nagovori. Ti so bili sicer vsebinsko povezani s prejšnjim odgovorom, a so pogosto služili temu, da je novinar o temi dodal svoje mnenj, znanje ipd. Podobno pogosti so bili tudi pri intervjuju z LJK, saj je AT poznavalec nekaterih tematik, o katerih sta se pogovarjala. Tudi v podkastu je bila dinamika pogovora višja pri intervjujih z bolj zabavno noto, tj. z MŠH in TA, kar se kaže v skupnem številu nagovorov. V celoti

je bilo v intervjujih v podkastu manj nagovorov kot v intervjujih na radiu, kar pa ne pomeni nujno, da so bili odgovori odgovarjalcev daljši. Veliko število enodelnih in dvodelnih nagovorov kaže namreč tudi na veliko večjo količino govora spraševalca, saj so to po zgradbi najboljše nagovori. To je hkrati prva od značilnosti, ki dvogovor v analiziranih podkastih razlikuje od govora v radijskih intervjujih v smislu večjega približevanja zasebnim dvogovorom. Iz rezultatov pa jih je mogoče razbrati še nekaj. Zelo očitna je velika količina nagovornih posegov, ki so predstavljali najmanj 20-odstotni, največ pa 39-odstotni delež vseh nagovorov. Vsebinsko so bili najpogosteje sicer res podpora odgovarjalcu, a ne nujno; lahko je šlo tudi za medklice, s katerimi je AT izražal svoj načeloma pozitiven odnos do povedanega (*To spoštujem.*) ali dodajal svoje izkušnje (*Moj foter isto drugač, ista logika je bla.*).

Vtis večje dinamike – kljub malo nagovorno-odgovornim sekvencam – daje tudi večja pogostnost opornih signalov kot pri DHK, predvsem pa njihov izbor. AT opornega signala *mhm* skorajda ne uporabi, zato pa v veliki večini primerov uporablja *ja*, ki ima izrazito afirmativno vlogo, po Verdonik (2007) najpogosteje izraža strinjanje in pritrdjevanje. Zanimivo je, da so novinarji v Lengar Verovnik (2012) *ja* najpogosteje uporabljali v prekrivnem govoru, ko torej govorca govorita hkrati. Prekrivni govor je značilen zlasti za spontane dvogovore in je ena od strategij za prevzem govorne vloge. AT se z veliko količino nagovornih posegov, ki so v določenih delih intervjujev lahko zelo zgoščeni, približuje spontanosti, po drugi strani pa z opornim signalom *ja*, ki ga prav tako izreka istočasno z govorom odgovarjalca, kaže, da govorne vloge ne namerava prevzeti, saj z njim v diskurz hkrati vnaša pozitiven odnos. Kljub temu pa so se v vseh podkastih pojavile sekvence, v katerih je AT obsežneje spregovoril o sebi – svojih izkušnjah, doživetjih, anekdotah, torej je sebe postavil v ospredje. Govoril je npr. o svojih izkušnjah s kuhanjem (pri MHŠ), tehnologijami (pri LJK), glasbo (pri TA); DHK je to storila le enkrat, ko je mimogrede in na kratko navrgla svojo izkušnjo z glasbeno šolo (pri TA). Samoomejevanje v tem smislu je vgrajeno v novinarski intervju kot žanr, v podkastih pa je odprtost oziroma težnja po razkrievanju osebnih podatkov in doživetij značilnost govora, ki uspešneje gradi parasocialne odnose med ustvarjalci in poslušalci (Schlütz in Hedder, 2022). Tudi zvrstno je govor v podkastu – tako pri novinarju kot gostih – veliko manj formalen kot v radijskih intervjujih, kar skupaj z vsem do sedaj naštetim gradi okoliščine, v katerih ni presenetljiva niti zamenjava vlog. Ta se je sicer na kratko pojavila tudi v najbolj sproščenem od vseh radijskih intervjujev (*TA: Mi ne verjameš, ne? DHK: Novinarji dvomimo.*). Izrazito inverzne sekvence pa so bile v intervjuju AT z LJK, kjer sta v delu podkasta prešla v enakovreden pogovor dveh poznavalcev. Tudi pri prej omenjenih sekvencah, v katerih je AT obsežno govoril o sebi, je bila nakazana zamenjava vlog,

saj so v teh delih sogovorci običajno spremljali govor novinarja z nagovornimi posegi (MŠH: *Pravilno.*) in opornimi signali (zlasti *ja* in *aha*).

Zadnja opazovana besedilotvorna prvina so bile metapogovorne sekvence. Te so se pojavljale v vseh radijskih intervjujih, delno zaradi značilnosti radijskega medija in načina njegovega poslušanja. Oddaja Sopotnica nastaja v živo, prekinjajo jo glasbeni premori. Ker primarno predvideva linearno poslušanje, se lahko vanjo poslušalci vključijo kadarkoli. Skladno s tem je DHK v vseh intervjujih dva- do štirikrat v poslušanem času povedala, s kom se pogovarja. Pri podkastih je predstavitev le na začetku, saj jih poslušalci poslušajo od začetka (lahko pa seveda kasneje preskakujejo ali poslušanje opustijo). V Apparatus pogovorih tudi ni vmesnih prekinitev z glasbo, poleg tega je intervju posnet vnaprej. Metapogovor se je v podkastu pojavil le v intervjuju z MŠH, ko je AT denimo »izstopil« iz primarnega dvogovora, da se je poslušalcem zahvali za donacije, s katerimi so lahko kupili boljše mikrofone (ki jih je v pogovoru ravno pohvalil MHŠ). Ker gre za posneti pogovor, ki poleg tega poslušalcu s prej izpostavljenimi strategijami signalizira, da ga želi ustvarjalec vanj čim bolj neposredno vključiti oziroma mu ga narediti izkustveno čim bližjega, je razumljivo, da tovrstnih metapogovorov ni več oziroma da so morda odstranjeni z montažo. V radijskih intervjujih pa možnosti naknadne obdelave ni, poslušalec se tudi ves čas zaveda, da »prisluškuje« pogovoru, ki nastaja zanj in zaradi njega. Zato je priča tudi vprašanjem, kot je *Vse v redu, zadovoljen doslej?*, in daljšim izmenjavam, ki kažejo na dogajanje v studiu in nimajo neposredne povezave z vsebino intervjuja, npr. [MHŠ poskuša napisati objavo na družbenem omrežju] DHK: *Si zdej to poslal?* MHŠ: *Nisem, ker nisem domač, ne [smeh].* DHK: *Aha, skušajva se pogovarjat, ti pa pošilji zraven.* MHŠ: *Evo, js bom probu ...*

Sklep

Na raziskovalno vprašanje, ali se v intervjujih v podkastu glede na intervjuje v linearnem radijskem programu pri izbiri intervjujskih nagovorov in drugih besedilotvornih strategij potrjujejo razlike, ki so posledica večjega približevanja značilnostim zasebnih dvogovornih diskurzov v podkastih na splošno, lahko odgovorim pritrdilno. Analiza je sicer zajela le pogostnost izbire različnih intervjujskih nagovorov, kot jih je razpoznal Korošec (1998), in uporabo nekaterih drugih besedilotvornih strategij. Natančnejša besediloslovna analiza bi zagotovo razkrila dodatne podobnosti in razlike, saj je poleg vrste in pogostnosti posameznih vprašalnih nagovorov – kar sem lahko tukaj zgolj nakazala – pomembna tudi njihova obsežnost, notranja strukturiranost (skladenjska in besedilna) ter sopojavljanje z drugimi besedilotvornimi strategijami v odvisnosti od tematike in odnosa med sogovorcema. A že ti rezultati kažejo, da novinar v podkastu vsaj v delih intervjujev

rekonstruira dvogovor, ki je bližje vsakdanjim izkustvom poslušalcev od dvogovora v radijskih intervjujih. Tudi v slednjih je pričakovano (in predvidljivo) strukturiranost občasno zamajalo približanje večji konverzijskosti (hitrejše izmenjave, več nagovornih posegov, privzemov in opornih signalov), a je bilo tega neprimerljivo manj kot v podkastu. Spontanemu dvo-smernemu dvogovoru, v katerega nismo aktivno vpeti, je zaradi veliko prekrivnega govora, napačnih začetkov, popravljanj, ponavljanj itd. zelo težko slediti, sploh če ga zgolj poslušamo. Pri radijskem intervjuju, ki poleg tega predvideva linearno in zato v povprečju manj aktivno poslušanje kot podkasti, so zato tovrstne prvine zmanjšane na najmanjšo možno mero, ki še omogoča, da pogovor kljub temu zveni dovolj sproščeno in avtentično. V podkastu pa lahko ustvarjalec računa na vstop v poslušalčev intimni osebni prostor in njegovo aktivno vključenost v pogovor, zato iz žanrsko pogojene strukture novinarskega intervjuja lažje in za dlje časa prestopa v forme, značilne za zasebne dvosmerne dvogovore.

LITERATURA

- Barnard, Stephen (2000): *Studying Radio*. London, New York: Arnold: Oxford University Press.
- Berry, Richard (2016): Podcasting: Considering the evolution of the medium and its association with the word 'radio'. *International Studies in Broadcast and Audio Media* 14 (1): 7–22.
- Cordeiro, Paula (2012): Radio becoming r@dio: Convergence, interactivity and broadcasting trends in perspective. *Journal of Audience & Reception Studies* 9 (2): 492–510.
- Crisell, Andrew (1994): *Understanding Radio*. London, New York: Routledge.
- De Beaugrande, Robert in Wolfgang Dressler (1992): *Uvod v besediloslovje*. Ljubljana: Park.
- Edmond, Maura (2014): All platforms considered: Contemporary radio and trans-media engagement. *New Media & Society* 17 (9): 1566–1582.
- Goffman, Erving (1995): *Radio Talk. A study of the ways of our errors*. V: Erving Goffman: *Forms of Talk*, 197–327. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Korošec, Tomo (1989): Besedilnost »vprašanja« v intervjujskem dvogovoru. *Slavistična revija* 37 (1–3): 319–341.
- Korošec, Tomo (1998): *Stilistika slovenskega poročevalstva*. Ljubljana: Kmečki glas.
- Lengar Verovnik, Tina (2012): *Radijska dvogovornost: jezikovne izbire novinarjev (e-knjiga)*. Ljubljana: Založba FDV.
- Rime, Jemily (2022): What is a podcast? Considering innovations in podcasting through the six-tensions framework. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies* 28 (5): 1260–1282.
- Schlütz, Daniela in Imke Hedder (2022): Aural Parasocial Relations: Host-Listener Relationships in Podcasts. *Journal of Radio & Audio Media* 29 (2): 457–474.
- Sienkiewicz, Matt in Deborah L. Jaramillo (2019): Podcasting, the intimate self, and the public sphere. *Popular Communication* 17 (4): 268–272.

- Tacchi, Jo (2000): The need for radio theory in the digital age. *International Journal of Cultural Studies* 3 (2): 289–298.
- Tolson, Andrew (2006): *Media Talk. Spoken Discourse on TV and Radio*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Verdonik, Darinka (2007): *Jezikovni elementi spontanosti v pogovoru*. Maribor: Slavistično društvo.
- Von la Roche, Walther in Axel Buchholz (ur.) (2004): *Radio-Journalismus. Ein Handbuch für Ausbildung und Praxis im Hörfunk*. Berlin: List Verlag.
- Whipple, Kelsey, Ivy Ashe in Lourdes M. Cueva Chacón (2023): *Electronic News: Broadcast and Mobile Journalism* 17 (1): 40–66.
- Winocur, Rosalía (2005): Radio and Everyday Life. Uses and Meanings in the Domestic Sphere. *Television & New Media* 6 (3): 319–332.

VIRI

- Apparatus (2018): intervju Anžeta Tomića z Matevžem Šaleharjem – Hamom, 12. 12. Dostopno prek <https://apparatus.si/matevz-salehar/>, 16. 2. 2023.
- Apparatus (2016): intervju Anžeta Tomića s Tilnom Artačem, 30. 11. Dostopno prek <https://apparatus.si/tilen-artac/>, 16. 2. 2023.
- Apparatus (2013): intervju Anžeta Tomića z Barbaro Rajgelj, 10. 7. Dostopno prek <https://apparatus.si/barbara-rajgelj/>, 16. 2. 2023.
- Apparatus (2013): intervju Anžeta Tomića z Lenartom J. Kučičem, 4. 12. Dostopno prek <https://apparatus.si/lenart-j-kucic/>, 16. 2. 2023.
- Sopotnica (2019): intervju Danile Hradil Kupljen s Tilnom Artačem, Val 202, 17. 4. Dostopno prek <https://365.rtvsllo.si/arhiv/sopotnica/174609490>, 16. 2. 2023.
- Sopotnica (2018): intervju Danile Hradil Kupljen z Barbaro Rajgelj, Val 202, 21. 2. Dostopno prek <https://365.rtvsllo.si/arhiv/sopotnica/174521642>, 16. 2. 2023.
- Sopotnica (2018): intervju Danile Hradil Kupljen z Matevžem Šaleharjem – Hamom, Val 202, 28. 2. Dostopno prek <https://365.rtvsllo.si/arhiv/sopotnica/174523070>, 16. 2. 2023.
- Sopotnica (2016): intervju Danile Hradil Kupljen z Lenartom J. Kučičem, Val 202, 23. 11. Dostopno prek <https://365.rtvsllo.si/arhiv/sopotnica/174439193>, 16. 2. 2023.